

Asia: VN/10574/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pidämme ehdotettua muutosta sähkön valmisteverotukseen – erityisesti konosalien siirtämistä yleisempään sähköveroluokkaan I – erittäin ongelmallisena. Se heikentäisi merkittävästi Suomen kilpailukykyä dataintensiivisten investointien kohdemaana, vaarantaisi käynnissä olevat hankkeet, jarruttaisi vihreää siirtymää ja haittaisi alueellista kehitystä erityisesti Pohjois- ja Itä-Suomessa. Konesalien siirtäminen yleisempään sähköveroluokkaan olisi monin tavoin ristiriidassa kansallisten energia- ja ilmastotavoitteiden, aluepolitiikan sekä teollisuuspolitiikan kanssa.

1. Konesalit investointien veturina ja alueellisen kehityksen tukijana

Konesalien luokittelu teolliseen sähköveroluokkaan on ollut ratkaiseva tekijä siinä, että useita merkittäviä datakeskushankkeita on päätetty toteuttaa Suomessa. Tällä hetkellä datakeskushankkeita on vireillä erityisesti Pohjois-Suomessa, missä niitä tukee uusiutuvan energian runsas saatavuus, viileä ilmasto sekä toimiva energiainfrastrukturi. Verotuki ei ole perusteeton etu, vaan olennainen osa investointipäätöksiä ohjaavaa kokonaisuutta, joka mahdollistaa alueellista elinvoimaa ja työllisyyttä tukevia hankkeita.

2. Sääntely-ympäristön vakaus ja kansainvälinen uskottavuus

Teolliset investoinnit, erityisesti suurten kansainvälisten toimijoiden osalta, edellyttävät pitkäjänteistä ja ennustettavaa sääntely-ympäristöä. Äkilliset ja perustelemattomat muutokset sähköverotuksessa heikentävät Suomen investointi-imagoa – ei pelkästään datakeskusten, vaan myös muiden sähköintensiivisten toimialojen näkökulmasta. Esitetty veronkorotus aiheuttaa signaalihäiriön, joka voi viivästyttää tai peruuttaa merkittäviä investointeja. Tämä vaikuttaa suoraan verotuloihin ja alueiden talouskehitykseen.

3. Verotulojen kokonaisvaikutus

Vaikka veronkorotus konesaleille lisäisi yksikköhintaista verokertymää, sen vaikutus investointihalukkuuteen heikentäisi toteutuvien hankkeiden määrää. Tämä tarkoittaa menetettyjä kiinteistöveroja, yhteisöveroja, työpaikkoja ja energiaverotuloja. Alempi sähköveroluokka luo vahvemman kokonaisveropohjan toteutuneiden investointien myötä.

4. Uusiutuvan energian investointien tukeminen

Tällä hetkellä Suomessa on rakennusvalmiudessa merkittävä määrä uusiutuvan energian hankkeita (tuuli- ja aurinkovoimaa), mutta investointipäätöksiä ei ole tehty, koska sähkömarkkinoilla ei ole riittävästi kysyntää. Datakeskukset luovat tämän kysynnän – ne eivät aiheuta sähköpulaa, vaan mahdollistavat uuden tuotannon. Vuonna 2022 tuulivoimainvestoinnit muodostivat yli 25 % teollisuuden kiinteistä investoinneista. Vuonna 2024 uusia investointeja ei tehty – ei siksi, että kapasiteetti olisi riittämätön, vaan koska markkina ei kannattanut.

5. Joustava sähkönkulutus ja järjestelmän vakautus

Nykyaikaiset, skaalautuvat datakeskukset kykenevät osallistumaan säätö- ja reservimarkkinoille ja voivat toimia jopa ydinvoimalan kokoisina joustavina kuormina. Tämä parantaa sähköverkon vakautta, laskee kuluttajahintoja ja tukee uusiutuvan energian käyttöastetta. Fingrid on todennut datakeskukset tervetulleeksi asiakasryhmäksi, ja niiden tekninen kyvykyys on tärkeä osa tulevaisuuden sähköjärjestelmää.

6. Hukkalämmön monipuolinen hyödyntäminen tukee ilmastotavoitteita ja kustannustehokkuutta

Konesalien hukkalämpö tarjoaa mahdollisuuden kehittää suomalaista kaukolämpöä hiilineutraaliin suuntaan. Lämmön hyödyntäminen ei rajoitu pelkästään kaukolämmön tuotantoon – se voi toimia myös teollisuuden prosessilämpönä, kiinteistöjen lämmityksessä, kasvihuoneviljelyssä tai energiavarastojen lataamisessa. Hyödyntämällä tätä energiaa voidaan vähentää fossiilisia polttoaineita ja alentaa lämmön tuotantokustannuksia. Tämä hyödyttää suoraan taajamien asukkaita, palveluita ja teollisuutta.

7. Tarve vaikutusarvioinnille ja perusteelliselle valmistelulle

Veronkorotuksen perustelut eivät kestä kriittistä tarkastelua. Esityksessä viitataan sähköpulan uhkaan, vaikka todellisuudessa Suomessa on sähköylitarjontaa ja runsaasti rakentamatonta tuotantokapasiteettia. Lisäksi esityksessä on sivuutettu joustavan kulutuksen, hukkalämmön, aluekehityksen sekä veropohjan laajenemisen hyödyt. Näin merkittävä muutos edellyttäisi huomattavasti laajempaa ja syvällisempää vaikutusarviointia.

Johtopäätös

Suomi tarvitsee datakeskusinvestointeja, ei vain digitalisaation ja työllisyyden vuoksi, vaan myös sähköjärjestelmän joustavuuden, uusiutuvan energian käyttöönoton sekä alueellisen kehityksen näkökulmasta. Konesalien siirtäminen yleisempään sähköveroluokkaan olisi monin tavoin vastoin kansallisia intressejä.

Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää, että konesalien säilyminen teollisuuden alemmassa sähköveroluokassa (luokka II) on välttämätöntä Suomen taloudellisen kilpailukyvyn, energiapolitiikan ja aluekehityksen kannalta.

Erkkilä Markus
Pohjois-Pohjanmaan liitto

Näpänkangas Ari
Pohjois-Pohjanmaan liitto